

Gefinancierde rechtsbijstand

Op het gebied van de gefinancierde rechtsbijstand is dit jaar veel positiefs gebeurd. De al vorig jaar gestarte pilot samenwerking eerste en tweede lijn (<https://www.advocatenorde.nl/standpunten/gefinancierde-rechtsbijstand-2/pilot-samenwerken-in-de-eerstelij>) heeft deze zomer geresulteerd in een groot aantal zeer bruikbare aanbevelingen. Er is een tijdelijke voorziening in het leven geroepen voor niet toevoegbare juridische problemen: de Regeling tijdelijke adviestoevoeging zelfredzaamheid (<https://www.rvr.org/advocaten/ingeschreven/regeling-adviestoevoeging/>) (Ratz). Sociale en commerciële kantoren weten elkaar steeds beter te vinden en tot samenwerking (<https://www.advocatenorde.nl/standpunten/gefinancierde-rechtsbijstand-2/samenwerking-binnen-de-balie>) te komen. En last but not least: de sociale advocatuur krijgt er 154 miljoen bij, waarover de (demissionaire) minister van rechtsbescherming op 2 november 2021 een brief (https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z19178&did=2021D41140) heeft gestuurd naar de Tweede Kamer. Dit alles betekent niet dat we achterover kunnen leunen. In tegendeel, het komt er nu op aan om behaalde resultaten te benutten en verder uit te bouwen. En om kritisch te blijven richting de minister, die, zo blijkt uit zijn brief, nog steeds zijn voet op de rem houdt.

Samenwerking eerste en tweede lijn

De bij de pilot betrokken partijen (NOvA, VSAN, Raad voor Rechtsbijstand, Juridisch Loket, Sociaal Werk Nederland) hebben de intentie uitgesproken om een vervolg te geven aan de pilot en op basis van de aanbevelingen te komen tot een landelijk door te voeren werkwijze. Het is nu wachten op de concrete invulling.

Ratz

Op basis van de Ratz kan een adviestoevoeging zelfredzaamheid (Atz) worden aangevraagd in situaties, waarin normaal gesproken wordt uitgegaan van zelfredzaamheid, terwijl de rechtszoekende er toch niet zelf uitkomt. Er is budget voor 6500 tijdelijke adviestoevoegingen die in maximaal 9 maanden tijd kunnen worden aangevraagd. Met de Ratz wordt tevens in kaart gebracht bij wat voor soort zaken het knelt, zodat op termijn een advies aan het ministerie kan worden uitgebracht over een passende definitieve voorziening.

Er wordt nog betrekkelijk weinig gebruik gemaakt van de Ratz. Dat is jammer, Niet alleen omdat zo werkzaamheden die vaak toch wel verricht worden (zoals begeleiding bij een lastige aanvraag) onbeloond blijven, maar ook omdat een zo breed mogelijk gebruik van de Ratz nodig is om zicht te krijgen op de situaties waarin rechtzoekenden tussen wal en schip vallen. We horen van verschillende kanten dat de regeling omslachtig is. Om een aanvraag te kunnen indienen, moet namelijk eerst per email om een verwijzing worden gevraagd bij het Juridisch Loket (atz@juridischloket.nl).

Concept bijdrage Nieuwsbrief d.d. 17 november 2021

We willen de Amsterdamse balie toch aanmoedigen om daar waar nodig een beroep te doen op de Ratz en om ook uw ervaringen met ons te delen: orde@aova.nl. Deze informatie zal via de portefeuillehouder gefinancierde rechtsbijstand worden doorgegeven aan de NOvA en kan zo worden betrokken bij de evaluatie.

Scenario 1 Van der Meer

Per 1 januari 2022 zal uitvoering worden gegeven aan scenario 1 van de commissie Van der Meer, hetgeen voor de meeste zaakscodes een verhoging van het puntenaantal betekent. Van sommige zaakscodes zal het aantal punten omlaag gaan. Bij advieszaken verschuift het omslagpunt van 6 naar 7 uur en gaat het puntenaantal bij een tijdsbesteding van 7 uur of meer van 8 naar 10, tenzij het voor de betreffende zaak geldende forfait lager is. De samenhangregeling die nu alleen bij procedures geldt, gaat ook gelden voor advieszaken. Verlaging van het puntenaantal zal, evenals andere aanpassingen ten nadele, pas in werking treden als het Besluit vergoedingen rechtsbijstand wijzigt, uiterlijk per 1 juli 2022. De puntvergoeding gaat per 1 januari 2022 terug naar het oude niveau (met indexering), waarmee de tijdelijke verhoging die per 1 januari 2020 gold tot een einde komt. De sinds 1 juli 2021 geldende tijdelijke regeling Familierecht, komt ook per 1 januari te vervallen.

De herijking van de Commissie Van der Meer dateert alweer van 4 jaar geleden en doet mogelijk op onderdelen onvoldoende recht aan de huidige situatie. Mocht u aanlopen tegen onevenwichtigheden in de nieuwe puntentoedeling, dan horen wij dat graag (orde@aova.nl).

Stelselvernieuwing

Met de uitvoering van scenario 1 van de Commissie Van der Meer komt overigens geen eind aan de ambitie van de demissionaire minister voor rechtsbescherming om tot een stelselvernieuwing te komen. In zijn brief benadrukt hij opnieuw dat een juridische procedure vaak niet tot een echte (duurzame) oplossing leidt en dat hij een afname van het beroep op de rechtsbijstand verwacht doordat mensen met problemen in een eerder stadium worden geholpen. De minister gaat er kennelijk nog steeds vanuit dat veel rechtzoekenden onnodig een advocaat in de arm nemen, terwijl een toevoeging pas wordt verstrekt als sprake is van een serieus juridisch probleem en een substantieel financieel belang.

Kostenplaatje

De uitvoering van scenario 1 van Van der Meer blijkt inmiddels goedkoper te zijn dan destijds (in 2017) berekend. Dit komt o.m. doordat het huidige beroep op de gefinancierde rechtsbijstand lager is dan waar de commissie vanuit is gegaan. De

Concept bijdrage Nieuwsbrief d.d. 17 november 2021

minister verwacht dat met de door hem beoogde stelselvernieuwing het beroep op de rechtsbijstand nog verder zal teruglopen. Zo komt hij tot een afbouw van 154 miljoen in 2022 naar 64 miljoen in 2025.

Bijdrage commerciële advocatuur

De minister wil commerciële advocatenkantoren laten bijdragen in de financiering van het stelsel van rechtsbijstand, waarbij hij denkt aan een bijdrage in uren of in geld. Onlangs heeft de minister hierover gesproken met de NOvA en vertegenwoordigers van enkele commerciële advocatenkantoren. Vanuit de advocatuur is benadrukt dat rechtsbijstand aan on- en minvermogende rechtzoekenden een grondwettelijke overheidstaak is en daarin past niet het vragen van een (financiële) bijdrage aan de commerciële advocatuur. Kort na dit gesprek heeft de Vereniging Sociale Advocatuur Nederland (VSAN) samen met 27 grote en middelgrote kantoren een [brief \(https://mcusercontent.com/910e93e6689a5007e85e75ac2/files/bb42ad4b-0e5e-9099-34a1-f422b14c0e00/20211027_brief_GroteKantoren_VSAN_aan_Dekker_mbt_bijdrage.pdf\)](https://mcusercontent.com/910e93e6689a5007e85e75ac2/files/bb42ad4b-0e5e-9099-34a1-f422b14c0e00/20211027_brief_GroteKantoren_VSAN_aan_Dekker_mbt_bijdrage.pdf)

gestuurd aan de minister om het standpunt vanuit de advocatuur kracht bij te zetten. De minister kondigt in zijn brief van 2 november desondanks aan de bijdrage vanuit de commerciële advocatuur nu dwingend te gaan regelen. Deze discussie is dus nog niet gesloten.

Samenwerking sociale en commerciële advocatuur

Intussen nemen sociale en commerciële kantoren hun verantwoordelijkheid door in toenemende mate met elkaar te gaan samenwerken. De NOvA heeft het afgelopen jaar verschillende bijeenkomsten georganiseerd om ideeën voor samenwerking te inventariseren. Inmiddels lopen steeds meer stagiairs van kantoren zonder toevoegingspraktijk een deel van hun stage mee bij een toevoegingskantoor en doen daar proceservaring op. Daarnaast heeft een aantal grote advocatenkantoren de Praktizijns-Sociëteit aangewezen om als [kennisplatform \(https://www.praktizijn.nl/sociale-advocatuur/\)](https://www.praktizijn.nl/sociale-advocatuur/) te fungeren in een project om de sociale advocatuur te steunen.

Wij ondersteunen al deze initiatieven van harte. Kantoren die op zoek zijn naar een bepaalde vorm van samenwerking, kunnen gebruik maken van het [digitale prikbord \(https://www.advocatenorde-amsterdam.nl/72230/detachering-stagiaires-commercieel-sociaal.html\)](https://www.advocatenorde-amsterdam.nl/72230/detachering-stagiaires-commercieel-sociaal.html) op onze website.